

## ERORI DE PROZODIE ÎN EPIGRAME (Exemple) (ritm, măsură și accent)

Confraților epigramaști care trec **importanța prozodiei și a rimei** pe planul al doilea sau chiar mai încolo, le reamintesc opinia de expert a maestrului MIRCEA TRIFU: „Epigrama este o creație mult prea scurtă pentru a ACCEPTA în cele patru versuri ale ei, DEFICIENȚE DE PROZODIE SAU RIMĂ. La Marele Bal al epigramei, ȚINUTA ESTE OBLIGATORIE. Fără fracul, jobenul și pantofii ei de lac, epigrama NU POATE FI ADMISĂ ÎN SALON”. (Sublinierile îmi aparțin!).

Urmând exemplul, extrem de necesar, al confratelui Florin Rotaru, care a semnalat aici, într-un mod didactic, ERORILE DE RIMĂ cu exemplificări bine alese, voi proceda într-o manieră asemănătoare pentru PROZODIA epigramei (ritm și măsură), tot prin exemple, semnalând și erorile de ACCENT (boală endemică a epigramei din toate timpurile) dar și (din motive de eufonie) eventualele CACOFONII.

Această pagină nu are ca scop să arate cu degetul pe cineva, ci să semnaleze, prin exemple, epigrame PUBLICATE în antologii, volume de autor, reviste sau cele postate pe „Epigrame citatepedia”, cu ERORI DE RITM, MĂSURĂ și accent. Nu apare scris nici titlul și nici autorul. Exemplele considerate au numai ritmuri cu picioare metrice BISILABICE (pentru cele TRISILABICE, un articol viitor îl voi propune redacției!).

„Legenda” folosită pentru explicațiile necesare, mai ales celor noi veniți, este următoarea: (t) - ritmul trohaic; (i) - ritmul iambic; (amf)- ritmul trisilabic amfibrah; ( n) - versul are „n” silabe (măsura); semnalarea accentelor greșite scriind cu majuscule silaba accentuată greșit (de ex: pâ-NĂ, un-DE, pen-TRU).

Referitor la MĂSURĂ, sunt deja acceptate cel puțin două condiții:

a) Versurile cu aceeași rimă (să le numim „versuri pereche”) au măsurile EGALE (exceptând V4 scurt, dar, ca recomandare din motive de eufonie, cu măsura cel mult jumătate din „perechea” sa).

b) Diferența dintre lungimi într-o epigramă ( din motive de eufonie”) să fie CEL MULT DE O SILABĂ.

**Se înțelege că metrica bisilabică nu acceptă alăturarea a două silabe accentuate și nici alăturarea a două silabe neaccentuate!**

Epigramele vor avea doar un număr de ordine scris ca „titlu”. Două dintre ele au și fost premiate.

(1)

În remar**CA CE** o faci (t)

Pavelescu e-un tălmaci, (t)

Ce-n epigramă-i înălțat (i)

La-înaltul grad de...Cincinat (i)

(2)

Din toată inima o spun (i) (8)  
Ca-n fața sfântului altar (i) (8)  
Sun-TEȚI în epigramă un gorun (i) (10)  
Cu noblețe de stejar (t) (7)

**Obs.** Dacă se pune accentul corect gramatical (vezi conjugarea verbului A FI) în primul cuvânt din V3, atunci apar două silabe NEACCENTUATE ALĂTURATE. Adică: SUN-teți în E-pi-GRA-mă UN go-RUN. Deci cum o dai tot greșit este! Am scris cu bold cele două silabe neaccentuate alăturate. Apoi este diferența dintre 8 și 10 prea mare, iar v2 și V4 nu au măsurile egale ( 7- 8).

(3)

Trecând al crizei purgatoriu (i) (9)  
Și ars apoi la crematoriu, (i) (9)  
După ce a fost „normal”, (t) ( 7)  
„Jupuit ” la un spital. (t) (7)  
Diferență: 7-9

(4)

Bucovina te îmbie (t)  
Cu bogății mai vechi și noi (i)  
Și c-un nume ce îl scrie (t)  
Pâ-NĂ și turmele de oi. (i)

**Obs.** Dacă în V4 ar pune accentul corect se întâmplă ca mai sus: PÂ-nă și TUR-me-LE de OI.

(5)

E de acord cu tot ce-i cere (i) (9)  
Și spu-NE mereu doar da, (t) (7)  
Are și el o părere (t) (8)  
Însă nu-i de-acord cu ea. (t) (8)

**Obs.** Dacă în V2 punem accentul corect, am avea, în trohaic: ȘI SPU-ne me-REU doar DA, sau în iambic: și SPU-ne me-REU....Deci apar silabe accentuate și neaccentuate alăturate. V1 se poate aduce în trohaic doar printr-o CRATIMĂ: „E de-acord cu tot ce-i cere”, având doar 8 silabe și nu 9.

(6)

Nu e o simplă constatare (i) (9)  
De-aia trebuie s-o fac:(t) (7)  
Aciditatea lui e mare, (i) (9)  
Însă numai la stomac! (t) (7)

(7)

În lume toate au temei (i)  
Și așa va fi mereu, (t)  
O bere are malț, hamei, (i)  
Vinul are Dumnezeu.(t)

(8)

Important es-TE să vrem (t) (7)  
Când sănătatea nu e roză, (i) (9)  
Prin tratament la Ceragem (i) (8)  
Poa-TE scăpăm de spondiloză (i) (9)

**Obs.** Dacă ar fi puse accentele corect, am obține așa ceva :

IM-por-**TANT ES-te** să VREM (două silabe accentuate alăturate dar și alte două neaccentuate alăturate) adică ar fi încălcată regula de bază: alternața silabelor accentuate cu cele neaccentuate!

La fel și cu V4: POA-**te scă-PĂM** de....

(9)

După chef, venind acasă (t)  
Beat mort de îi plesnește țeasta (i)  
Are-o vorbă-așa mieroasă (t)  
De nu-l cunoaște nici nevasta (i)

(10)

Arar mă excită (amf)  
O babă gătită. (amf)  
Una dezbrăcată, (t)  
Însă, niciodată. (t)

**Obs.** Ritmul corect în V1 și V2 este amfibrahul. Dacă vrem să trecem aceste versuri în trohaic, iată ce obținem:

A-rar MĂ ex-CI -tă

O ba-BĂ gă-TI-tă.

Deci au apărut accentele greșite; Primul cuvânt are accentul pe a doua silabă, adică: „a-RAR” (Doom). La fel se întâmplă și cu accentul din: „BA-bă” (cel corect).

(11)

Un politician de la tribună (i) (11)  
Citea de pe foaie și gesticula, (i) (11)  
Știrbind grav limba română (i) (8)  
Cu o optică violentă, de tarla (t) (12)

**Obs.** Avem aici un model de NONEPIGRAMĂ, ba chiar de NONCATREN, în sensul cunoscut de epigramaști. Să le luăm pe rând:

„tribUNĂ” nu rimează cu „romÂNĂ”. Apoi avem ieșirea din ritm în V4. Dar erorile sunt legate de alternanța amintită mai sus a silabelor.

un PO-li-TI-ci-AN de LA tri-BU-nă

ci-TEA DE pe FOA-ie ȘI ges-TI-cu-LA, (silabe accentuate alăturate)

știr-BIND grav LIM- **ba ro**-MÂ-nă (silabe neaccentuate alăturate)

CU o OP-ti-CĂ VI-o LEN-tă, DE tar-LA ( silabe accentuate alăturate)

Este încălcată și condiția ca V1 și V3 , respectiv, V2 și V4 să aibă măsurile egale ( 11- 8) și (11 - 12).

Concluzie: Acest catren are prozodia „varză”, la care mai vine și eroarea de rimă.

(12)

La etatea ce o are, (t)

Pe care-ți vine greu s-o spui, (i)

Dânsul capătă vigoare... (t)

Când „jumătatea” e a lui! (i).

(13)

Se CRE-**de o** MIN-te LU-mi-NA-tă (10) (silabe neac. alăturate)

De înțelept și nimeni nu-i ca el; (10)

Ce SĂ-N-țe-LEA-**gă din** SEA-ca-i JU-de-CA-tă (12) (silabe neac. alăturate)

Când capul este tot la fel? (8)

Obs. Diferențe prea mari între lungimile versurilor. 8-10-12

MIHAI HAIVAS